

Språkstrategi

Kronoby kommun

Innehåll

Språkstrategi för småbarnsfostran/förskolan och grundläggande utbildning i Kronoby kommun	3
Målsättningar	3
Småbarnsfostran och förskola.....	3
Värdegrund.....	3
Språkliga mål nås genom att:	3
Personalen som språkligt föredöme	4
Principer gällande språkbruk.....	4
Vårdnadshavarna och andra vuxna i barnens närhet	4
Grundläggande utbildning.....	5
Värdegrund.....	5
Språkliga mål	5
Personalen som språkligt föredöme	5
Vårdnadshavarna och andra vuxna i elevernas närhet.....	6
Principer gällande språkbruk.....	6
Tips på hur vårdnadshavarna kan stöda barnets språkutveckling	6
Några praktiska tips:.....	7
Några sammanfattande punkter	8

Språkstrategi för småbarnsfostran/förskolan och grundläggande utbildning i Kronoby kommun

Målsättningar

Utveckla beredskap att stöda barn/elever med sikte på jämlika utvecklingsmöjligheter för alla oberoende av språklig bakgrund.

Förbättra barnens/elevernas kunskap i svenska och att stärka barnens/ elevernas kulturella identitet.

Medvetengöra vårdnadshavarna, oberoende av eget modersmål, om behovet av en egen insats för att stärka barnens språkutveckling.

Medvetengöra vårdnadshavarna, oberoende av eget modersmål, om behovet av en egen insats för att stärka skolspråket.

Småbarnsfostran och förskola

Värdegrund

Språkutvecklingen är en livslång process som börjar före födseln. Förmågan att lära sig språk har barnet då det föds, men det beror på omgivningen hur språket växer och utvecklas.

Språket är barnets viktigaste redskap genom livet. Det är via språket som barnet gör sig förstått och förstår sin omvärld. Språkkompetensen lägger grunden till barnets självuppfattning, identitet och kulturtillhörighet och fungerar som verktyg i all inläring och interaktion. Att få uttrycka sig och bli hörd är inte bara barnets rätt, utan bidrar till barnets framtida hälsa.

Språkliga mål nås genom att:

Grunden till barnets språk läggs i hemmet. Därför har hemmet en nyckelroll när det gäller barnets språkutveckling. Hjälp barnet att utveckla sitt/sina språk så att det känner sig delaktigt, får upptäcka världen omkring sig och så småningom ta del av läsandets mångfald och glädje. Prata och sjung för det ofödda barnet.

Pappan kan redan före födseln vara en del av barnets verklighet. Om föräldrarna talar olika språk och önskar att barnet skall tillägna sig båda, tala ditt eget språk redan före födseln.

Personalen på barnrådgivningarna stöder och informerar föräldrarna gällande barnets språkutveckling.

I daghemmet är det viktigt att klä vardagen i ord, lyssna på och kommunicera med barnet. Lek, sagor, sånger, rim och ramsor stöder barnets språkutveckling på ett värdefullt sätt. Genom arbetsmetoden Språkrutan stärks svenska språket hos barn med ett annat modersmål. Språkmaterialet TRAS används för att registrera tidig språkutveckling hos barn (från 2-års ålder).

Förskoleundervisningen skall lägga en grund för läs- och skrivinläringen. Trulle materialet används för utvecklandet av barnens språkliga medvetenhet. Barnets skall uppmuntras och vägledas språkligt så att det utvecklas till aktiva lyssnare och talare i interaktionssituationer av olika slag, både i vardaglig kommunikation och i inläringssituationer.

Personalen som språkligt föredöme

- ❖ Var medveten om hur attityderna påverkar språkutvecklingen
- ❖ Ha ett gott språkbruk inför barn och föräldrar
- ❖ Skapa en positiv språklig atmosfär som uppmuntrar och stöder språkutvecklingen

Principer gällande språkbruk

- ❖ I daghem och förskolor talas standardsvenska
- ❖ Tala i hela meningar med barnen
- ❖ Använd ett rikt och nyanserat språk
- ❖ Samtala med barnen om allt i vardagen
- ❖ Ge barnen taltid och lyssna på barnen
- ❖ Daghemmen och förskolorna skall betona vikten av att föräldrarna läser högt tillsammans med barnen
- ❖ Samarbete med ortens bibliotek

Vårdnadshavarna och andra vuxna i barnens närhet

Många barn möter flera språk redan i sitt hem och de flesta barn lär sig nya språk i skolan. Hemmet språk skapar förutsättningar för barnets skolgång och framtid i yrkeslivet. De språk som barnet kommer i kontakt med i hemmet redan från födseln blir utgångspunkten för inläringen av nya språk. Därför är det viktigt att det satsas på att stödja barnets språkliga utveckling redan från början, vare sig familjen är enspråkig eller flerspråkig och oavsett vilka språk det gäller.

Källor:

Plan för småbarnsfostran i Kronoby kommun (2006)

Läroplan för förskolan i Kronoby kommun (2011)

Språkgroddar. Information om barns språkutveckling. Folkhälsan.

Språkstrategi i dagvården från A-Ö. Svenska kulturfonden.

Ge ditt barn en gåva. Svenska Finlands folkting.

Grundläggande utbildning

Värdegrund

- Den finlandssvenska skolan är avsedd för svensk- och tvåspråkiga elever.
- Eleverna skall lära sig att värdesätta det egna kulturarvet och att betrakta den finlandssvenska kulturidentiteten som en del av finländsk, nordisk och europeisk kultur.
- Eleverna ska få ett språk som är användbart och funktionellt i vardagen, i arbetet och på fritiden.
- Eleverna ska känna sig trygga med sin språkliga identitet och uppmuntras till att utveckla sitt språk.
- Eleverna ska bli stärkta i sin språkliga identitet och samtidigt öka sin tolerans för andra kulturer och språkgrupper.
- Eleverna ska upptäcka, förstå och stärka det egna språkets värde bland världens språk.
- Eleverna ska bli medvetna om och förankra det svenska språket i kulturarvet.

Språkliga mål

Nås genom att:

- Samarbeta med hemmen och stöda vårdnadshavarna för att på bästa sätt tillsammans kunna stödja elevernas språkutveckling.
- Vid skolstarten informera varje hem om det språkliga stöd eleverna behöver för sin skolgång.
- Skapa lärmiljöer som stöder språket i fråga om arbetsmetoder och materiel.
- Stödja elevernas svenska skolspråk med fokus på läs- och textförståelse
- Betona språkets viktiga roll vid inläring av andra läroämnen.
- Samarbeta med biblioteken och utveckla skolans eget bibliotek.
- Regelbundet utnyttja kulturutbudet och arbeta med de instanser som erbjuder oss service på svenska.
- Skapa en öppen och positiv kontakt mellan skolan och hemmet.

Personalen som språkligt föredöme

Läraren

- är medveten om hur attityderna påverkar språkutvecklingen
- har ett gott språkbruk inför elever och föräldrar
- arbetar för en positiv skolmiljö där språket hela tiden är närvarande i talad eller skriven form
- stimulerar eleverna genom att använda ett språk som ligger något över elevernas språkliga nivå
- skapar en positiv språklig atmosfär som uppmuntrar och stöder språkutveckling och skolarbetet
- talar och skriver mångsidigt

Vårdnadshavarna och andra vuxna i elevernas närhet

Öka kunskapen hos vårdnadshavarna och andra och medvetenheten om hur språkkunskaperna och läsintrasset inverkar på skolprestationer och inlärning

Förmedla information till vårdnadshavarna om språkrutiner, läsningsmodeller och konkreta tips.

Principer gällande språkbruk

- Under lektionstid talas svenska.
- Eleverna uppmuntras till att utveckla sitt svenska språk och skolan undviker att kritisera elevens val av språk utanför lektionstid eller i känsliga situationer.
- Skolan ger positiv respons och använder uppmuntrande metoder. Syftet är att utveckla den enskilda elevens språkbruk.
- Föräldramöten sker på svenska och enskilda föräldrakontakter enligt vad situationen kräver. Ifall föräldrarna önskar ett möte på annat språk än svenska bör information delges i god tid på förhand.
- Skolan vill skapa en öppen och positiv kontakt mellan skolan och hemmet. För att nå alla föräldrar välkomnar skolan dem att delta i föräldramöten oberoende av modersmålet.
- På föräldramöten informerar läraren om skolans språkstrategi och ger råd om hur föräldrarna kan hjälpa sina barn med språkutvecklingen.
- Under utvecklingssamtal talar läraren konsekvent svenska med eleven. Föräldern har rätt att välja sitt språk. Språket är svenska men om situationen kräver kan ett annat språk användas. Under elevvårdssamtal gäller samma regler.
- Enligt gällande lagstiftning är svenska språket det officiella språket för all skriftlig information i svenska skolor och finska språket i finska skolor.

Källor: Åbo stad Språkstrategi Cygnaeus skola
Vanda stad Riktlinjer för det språkstödande arbetet

Tips på hur vårdnadshavarna kan stöda barnets språkutveckling

- För att barnet ska klara sig bra i skolan behöver språket också stöd i hemmet och på fritiden.
- Det är viktigt att barnet själv är positivt inställt till skolan och skolspråket, vilket är lättare att åstadkomma om barnet har kamrater som börjar i samma skola. Det är också viktigt att stödja det språk som inte blir det tvåspråkiga barnets skolspråk.

Några praktiska tips:

- Beskriv vad du gör, beskriv föremål och förklara ord, jämför och analysera saker och händelser.
- Använd ditt eget språk utanför hemmet i synnerhet om det är ortens minoritetsspråk.
- Lek olika lekar med barnet, till exempel frågelekar med olika teman för att öka ordförrådet.
- Berätta sagor, lär er rim och ramsor tillsammans eller sjung med barnet.
- Om barnet blandar språk eller säger fel, upprepa det sagda men fyll i med rätt ord.
- Anlita en barnvakt som talar det språk som barnen kan sämre.
- Börja tidigt läsa högt för barnet och fortsätt med det länge. Sluta inte med högläsningen
- när barnet har lärt sig läsa, utan välj i stället en lite svårare bok som kanske kräver förklaringar och svar på frågor.
- Upptäck det kulturutbud för barn som finns på internet. På biblioteken kan ni låna bilderböcker, talböcker, videofilmer och pedagogiska datorspel av olika slag.
- Ditt barn tillbringar fler timmar utanför skolan än i skolan. Det mesta av barnets språkliga stimulans finns alltså på annat håll. Låt barnet få en mångsidig användning för sitt eller sina språk.
- Koppla det svagare språket till roliga aktiviteter. Gå på teater eller på bio på barnets språk.
- Hitta någon klubb eller hobby med verksamhet på det språk som barnet har mindre kontakt med. Umgänge med andra barn som talar samma språk är ett viktigt socialt och språkligt stöd för barnet.
- Se regelbundet på tv-program på flera språk. Glöm inte heller att se på program för både ungdomar och vuxna. Lyssna på radioprogram, ljudböcker eller se på filmer för barn i olika åldrar.
- När barnet har lärt sig skriva är det bra att uppmuntra till brevskrivning, dagboksanteckningar samt sago- och äventyrsförfattande. Läs texterna och ge positiva kommentarer. Skriv själv till ditt barn då du är bortrest.
- Om du ofta är borta hemifrån behövs mer medvetna insatser för att ditt barn skall lära sig ditt språk. Ansvar kan inte ligga på barnets andra förälder eller på skolan.
- Lär barnet att världen är full av språk och att språkkunskaper öppnar många dörrar.

(Källa: Ge ditt barn en gåva. Svenska Finlands folkting)

Några sammanfattande punkter

- Grunden till ditt barns språk läggs i hemmet och den läggs av dig. Tala ditt modersmål med ditt barn.
- Genom att använda språket mycket och i många sammanhang är du en god språkmodell.
- Både barn i tvåspråkiga hem och barn i svenskspråkiga hem i tvåspråkiga miljöer behöver extra stimulans på svenska.
- Om din familj är tvåspråkig, bestäm då från början vilket mål familjen vill ställa för barnets språkfostran. Ta vara på de sju åren före skolstarten. Skolan behöver en grund att bygga på.
- Visa en positiv attityd till ditt eget språk och till andras.
- Förklara och ge exempel i stället för att rätta och kritisera.
- Välj barnprogram, böcker, serietidningar m.m. på svenska.
- Sluta inte med högläsning när ditt barn lärt sig läsa. Läs tillsammans i stället.
- På vilket språk skall ditt barn gå i skola? Välj i tid och handla planmässigt därefter.
- Ditt val av hem- och skolspråk för ditt barn har återverkningar i hans eller hennes vuxna liv och för de språkliga val som görs i kommande generationer.

(Källa: Tänk om. Marika Tandefelt)